

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

122:3 • 2002

Redaktören har ordet

Som tillträdande redaktör för den svenska historieforskningens flaggskepp torde det vara passande att uppvisa moderation och ödmjukhet. Att ha fått uppdraget är smickrande, men också en smula skrämmande, i synnerhet om man betänker vilka storheter som beklätt redaktörsposten före mig. *Historisk tidskrift* är en ärevärdig institution som inte kan och inte bör utsättas för alltför våldsamma förändringar. Det är dessutom svårt att med säkerhet veta vad som kan och bör göras innan man suttit in redaktörsstolen ordentligt.

Inte desto mindre har jag givetvis vissa ambitioner och målsättningar. Jag vill:

- vidmakthålla och om möjligt ytterligare höja kvaliteten
- fortsätta arbetet med att göra *Historisk tidskrift* till den historiska debattens viktigaste forum
- fortsätta ge ut temanummer
- fortsätta utveckla *Historisk tidskrifts* hemsida
- i högre grad förmå etablerade forskare att publicera sina rön i tidskriften
- införa "review articles" och historiefilosofiska essäer
- utöka recensionsavdelningen
- öka andelen samlingsrecensioner och översiktsartiklar.

Programförklaringen tarvar preciseringar. Kvaliteten garanteras givetvis i första hand genom lektörsgranskning av insända uppsatser. Jag föreställer mig emellertid att kvaliteten skulle kunna höjas ytterligare dels genom att få fler etablerade forskare att skriva i tidskriften, dels genom införandet av "nya" genrer, såsom den historiefilosofiska essän. Redan i detta nummer kommer den första essän, skriven av Håkan Arvidsson. Jag är också övertygad om att det finns ett samband mellan debattintensitet och kvalitet, varför jag kommer att fortsätta min företrädares arbete med att försöka stimulera debattlustan. Arvidssons kritik av såväl strukturalism som poststrukturalism kommer förhoppningsvis att ge upphov till diskussion. Jag hyser också förhoppningen att Lena Berggrens artikel i detta nummer om den svenska mellankrigsfascismen, i synnerhet hennes plädering för ett generiskt fascismbegrepp och för att fascismen måste studeras på samma sätt som andra ideologier, kommer att få genklang; det är hög tid för en kritisk diskussion av den svenska fascismforskningen. Förhoppningsvis kommer även Hans Dahlgqvists polemik mot statsvetaren Fredrika Lagergrens användning av folkhemsbe-

greppet att väcka debatt. I föreliggande nummer drabbar dessutom Jonas Olofsson och Nils Edling samman om eventuella brister i den förres avhandling.¹

Min ambition att utöka recensensavdelningen och öka andelen samlingsrecensioner och översiktsartiklar har också med kvalitet att göra. *Historisk tidskrifts* raison d'être är, som jag ser det, granskningen av nyutkomna avhandlingar i ekonomisk historia och historia. Det är i *Historisk tidskrift* opponentrecensioner i dessa discipliner publiceras och således i dess spalter som den offentliga kvalitetsgranskningen utförs. Jag har för avsikt att skynda på publiceringen av avhandlingsrecensionerna; detta nummer rymmer fem stycken. Jag vill i detta sammanhang också passa på att uppmana opponenter som ännu inte inkommit med sina recensioner att göra detta och vill även be handledare, framtida betygsnämndsordförande och andra att i ett tidigt skede informera opponenterna, i synnerhet de utländska, att det åligger dem att publicera oppositionerna i *Historisk tidskrift*. Som det nu är blir dessvärre inte alla avhandlingar recenserade, vilket är oacceptabelt.

Översiktsartiklar och samlingsrecensioner blir allt viktigare i takt med nya subdiscipliners tillkomst, den tilltagande specialiseringen och den allt större utgivning av historisk litteratur; översikter över nya forskningsfält är helt enkelt ett måste för den som vill hålla sig orienterad om vad som händer utanför det egna specialområdet. De risker som är förknippade med att inte hålla sig orienterad om den forskning som bedrivs om andra tidsperioder och ämnen än dem man själv studerar påtalas i föreliggande nummer av David Tjeder. Han konstaterar i sin översikt över studier av manligheter i historien att samtliga forskare tycks anse att det just var under den period de studerar som manligheten befann sig i kris, vilket Tjeder förklarar med att de inte läst några arbeten om de epoker som föregått eller följt deras undersökningsperioder. Numret rymmer också en översikt om forskning kring nationalism, religion och genus i konstruktionen av det moderna, författad av Yvonne Maria Werner, samt Mats Hayens presentation och granskning av det innehållsrika trebandsverket *The Cambridge Urban History of Britain*. Jag inbillar mig att det borde vara en tämligen enkel sak att för t ex nydisputerade forskare omarbeta sina forskningsöversikter till kritiska översiktsartiklar, och jag kommer att göra vad som står i min makt för att förmå dem till detta.

När det blivit officiellt att jag skulle tillträda som redaktör fick jag synner-

1. Genmälen på recensioner publiceras normalt sett inte i tidskriften; de läggs i stället på hemsidan. Anledningen till att jag valt att göra ett undantag i detta fall är att Nils Edling betraktar sin recension av Jonas Olofssons avhandling som ett debattinlägg. Dessutom är Edlings kritik ovanligt hård.

ligen motstridiga synpunkter på temanummerna. Somliga ansåg att *Historisk tidskrift* huvudsakligen borde satsa på dylika medan andra uttryckte önskemålet att jag som redaktör skulle avskaffa dem. Min uppfattning är att temanummerna är viktiga. Jag vill dock undvika teman som behandlar specifika forskningsområden och istället satsa på mera övergripande teman som rimligen borde intressera *alla* inom historikerskrået såsom syntes och komparation, populärhistoria och popularisering samt källkritik. Temanumret för 2003 kommer att handla om synteser och syntesskrivande.

Arbetet med att utveckla *Historisk tidskrifts* hemsida har gått trögt. Trots stora insatser av Peter Aronsson saknar vi fortfarande erforderliga medel. Målsättningen är dock fortfarande att utveckla hemsidan till den självklara startsidan för alla historieintresserade i landet. Jag har nyligen tagit kontakt med redaktörerna för systertidskrifterna i Danmark, Finland och Norge samt för *Scandia* och *Scandinavian Journal of History* för att utröna huruvida det finns intresse för att skapa en gemensam nordisk historieportal. Visar det sig att intresse finns, avser jag att gå vidare och kontakta företrädarna för övriga allmänhistoriska och ekonomisk-historiska tidskrifter i Norden.

Jag riskerar givetvis genom att avge en preciserad programförklaring att binda ris åt egen rygg. Samtidigt menar jag att det är nödvändigt att som nytillträdd redaktör tydligt deklarerar mina avsikter för att därigenom ge *Historisk tidskrifts* läsare möjligheter att protestera. Någon läsarstorm förväntar jag mig dock inte. Jag har av min företrädare upplysts om att det är ovanligt med läsarreaktioner. Vad detta beror på vet jag inte. I bästa fall är det ett uttryck för att hälsan tiger still, i sämsta ett tecken på att *Historisk tidskrift* inte engagerar eller ens läses. Jag hoppas på det förstnämnda och vill på detta sätt uppmana *Historisk tidskrifts* läsare att höra av sig med kommentarer, positiva såväl som negativa.

Avslutningsvis vill jag tacka Lars Nilsson och Carl-Erik Hedlund för att de hade modet att anställa en tämligen nydisputerad forskare vars produktion knappast kan sägas ligga i den svenska historieforskningens huvudfåra. Vidare vill jag framföra ett djupt känt tack till min företrädare Peter Aronsson, den förre och den nuvarande redaktionssekreteraren, Henrik Höjer respektive Nils Fabiansson, för att de tålmodigt hjälpt mig att komma in i redaktionsarbetet.

Lars M Andersson